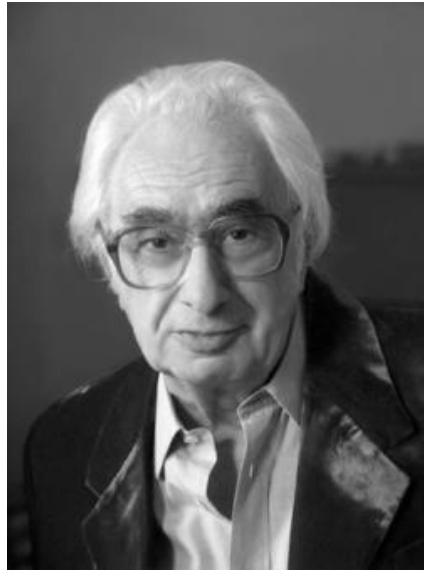


LÁNG ISTVÁN 90



(Budapest, 1933. március 1.) zeneszerző, zeneakadémiai tanár

I.

Láng István angol nyelvű életrajza és válogatott műjegyzéke a HUNGARIAN COMPOSERS (Edited by Anna Laskai) 218. oldalán kezdődik:

<http://hungaropus.hu/hungarian-composers/>

Zeneszerzői tanulmányait 1950 és 1958 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán Viski János és Szabó Ferenc növendékeként végezte. 1957-től 1960-ig zenei tanársegédként dolgozott a Színház és Filmművészeti Főiskolán, majd 1966 és 1984 között zenei tanácsadóként működött az Állami Bábszínháznál. 1961-ben díjat nyert a ludwigshafeni zeneszerzőversenyen Concerto per archi című művével. 1973-tól adjunktus, később docens, majd egyetemi tanár a Zeneművészeti Főiskola Kamarazenei Tanszékén. 1970 és 1990 között különböző nemzetközi zenei versenyek zsűrijének elnöke, illetve tagja (kürt, trombita, rézfúvós kamarazene, oboa, zeneszerzés, kórus). Vendégelőadóként a következő egyetemeken tartott előadásokat: University of Colorado (1973), CNM Mexico City (1985, 1987), New Mexico State University (1988).

1978-tól 1990-ig a Magyar Zeneművészek Szövetsége Főtitkáráként tevékenykedett. 1984 és 1988 között tagja volt az Új Zene Nemzetközi Társaság (ISCM) Végrehajtó Bizottságának. 1990-től 1994-ig a Nemzetközi Zenei Tanács (IMC-UNESCO) Végrehajtó Bizottságának tagja.

1958-ban Magyarországon elsőként publikált az elektronikus zenei stúdió felállításának fontosságáról. 1974 óta folyamatosan részt vesz a HEAR Stúdió munkájában szalag- és élő elektronikus zenei művekkel. A tanárként és

zeneszerzőként egyaránt aktív művész életműve sokszínű és változatos: az operától a szimfonikus és kamaraműveken át az elektroakusztikus zenéig terjed. Művészetét a színpad iránti erős affinitás jellemzi, dramaturgiai érzéke legabsztraktabb instrumentális darabjaiban is megmutatkozik.

Zeneszerzői munkásságának elismeréseként 1968-ban és 1975-ben Erkel Ferenc-díjat, 1985-ben érdemes művész címet, 1994-ben Bartók– Pásztory-díjat, 2005-ben Artisjus-díj kapott, 2009-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét vehette át.

II.



A VÉDETTSÉG HARMÓNIAJA¹

Feuer Mária interjúja Láng Istvánnal

(1976. április)

F. M.: - Láng István gyakran vesz részt különböző nemzetközi fórumokon, alkalma van tehát a külső szemlélődésre, összehasonlításra. Megfigyelései bizonyára sok mindenben egybevágnak a többiekével, de vajon miben látja zenénk megkülönböztethető jegyeit?

L. I.: - A zeneszerzés nemzetközi eredményei ritkán mutatnak feltűnő nemzeti jegyeket. Egyéni alkotók művei szerepelnek a világban; értékelésükkor nem arra gondolunk elsősorban, hogy angol, francia vagy holland zenét hallgatunk-e. Ha mégis csoportosítani akarnók ezeket a műveket, akkor vagy a szorongás, illetve a szorongattatás érzetét fedezhetjük fel bennük, vagy a gondjainktól való tudatos elfordulását. Az elsőre jó példa Luigi Nono protestáló életműve vagy Holliger Kardiofóniája; ez ezoterikus alkotói magatartást Ligeti és Boulez jó néhány műve mutatja jellemzően. A magyar zeneszerzés összetartó erejét abban látom, hogy e kétféle megnyilvánulással ellentétben *egységesen* valamiféle harmóniát tükröz. Ezt a harmóniát a legszívesebben – Thomas Mann kifejezésével élve – „hatalom védte bensőség”-nek nevezném. Mann Wagner-tanulmányában ugyan negatív

¹ Feuer Mária: Pillanatfelvétel. Magyar zeneszerzés 1975–1978. (Zeneműkiadó Budapest 1978)

kicsengést kap ez a meghatározás („A német polgárság útját járta meg: a forradalomtól a csalódásig, a pesszimizmusig és egy lemondó, hatalom védte bensőségig”), sőt Lukács György magára Mannra is hasonló színezettel alkalmazza az író kifejezését, a mi történelmi és társadalmi körülményeink között azonban a kifejezés pozitívvá változik: a hatalom védelme biztonságot, támogatást, védettséget ad, és ez jó *értelemben* vett bensőségességet, kiegyensúlyozottságot eredményez. A mai magyar zene megkülönböztethető jegyeit tehát nem stiláris megoldásokban keresem, nem esztétikai értelemben figyelem, hanem a zeneszerzők életről vallott felfogásában. A támogatás sok mindenben megnyilvánul, eredménye legfőképpen az, hogy az alkotók nem állnak szemben a hatalommal, nem protestálnak, meg elefántcsonttoronyba sem vonulnak, hanem védettségük tudatában harmonikusan alkotnak. Ez a magatartás jellemzi a magyar zeneműveket, ez különbözteti meg őket a többitől, s talán ez az oka annak, hogy – minden erőfeszítés, részleges eredmény ellenére – valójában nem tudják kivívni az általános, széles körű nemzetközi elismerést. Azt hiszem ugyanis, hogy túlságosan befészkeljük magunkat ebbe a hatalom védte bensőségbe, s védettségünkben nem tekintünk ki eléggé a külvilág szorongató jelenségeire. A külvilág feszültségeire való reagálás és a belső harmónia érzékeltetése véleményem szerint nem zárhatja ki egymást; Bartók zenéjében is mindig egyszerre van jelen a világszorongató érzelem és annak feloldása. Talán a kritikusok feladata lenne, hogy felhívják az alkotók figyelmét a kitekintés szükségességére, arra, hogy védettségük otthonosságából néha mozduljanak ki, és figyeljenek a világ másfajta jelenségeire is.

F. M.: - Úgy érzem, gondolatmenete egy ponton félreérthető, mintha idehaza, zeneszerzőink között idilli béke uralkodnék.

L. I.: - Persze, hogy dúl a versengés egymás között, hogy különböző törekvések szemben állnak egymással. Ez nemcsak természetes, hanem helyes is. A viták azonban a pályatársak között zajlanak, s ez nem érinti mondanivalóm lényegét: a fennálló társadalmi renddel ugyanis senki sem áll szemben. Ebben egységesek vagyunk. Ezért mondtam, hogy nem stílusokról van szó, hanem az életről vallott felfogásunkról

F. M.: - Nem gondolja, hogy a belső ellentétek, a stiláris viták megbonthatják a nagyobb egység harmóniáját? Letagadhatatlanul él például valamiféle nézeteltérés az egyes generációk felfogása között. A negyvenegynéhány évesek, akik indulásukkor friss hangot hoztak a magyar zeneszerzésbe, s akik közé Ön is tartozik, éppen középutt állnak: az idősebbek többsége meg mindig „leavantgardistázza”, a fiatalabbak egy része meg konzervatívnak tartja őket.

L. I.: - Hogy egyesek mit gondolnak róluk, az az ő magánügyük, esetleg pletykatémájuk, de semmiképpen sem értékelhető. Én azt hiszem az idősebbekről, hogy műveiket – értékiik szerint – bele kell illeszteni a magyar zeneszerzés folyamatába, s nagyon hibás az a gondokódás, amely nem vállalja a Bartók után következő nemzedékek eredményeit. A fiatalabbakkal személy szerint nincs ellentét, s ha esetleg nem érték egyet bizonyos törekvésekkel vagy művekkel, akkor is örülök a próbálkozásoknak és főleg a már mutatkozó eredményeknek, mert meggyőződésem: az új generáció új hangvétele bizonyítja, hogy a mai magyar zeneszerzés élő folyamat. Az alkotói folyamat pedig nem képzelhető el soha, sehol nemzedéki ellentét nélkül. Hiszek a megújulás szükségességében, a kísérletezés fontosságában, abban a rövid Weöres-versben, amely ezt kifejezi: „Csak egyetlen színt elgondolni tudnék, amelyet nem látok soha –...,”

F. M.: - S mit gondol a hagyomány szerepéről?

L. I.: - Azt, hogy túlságosan elkoptattuk a „tisztá forrás” bartóki jelképét, túlságosan rájártunk az örök forrására, és zavarossá tettük vizét. A bartóki jelszó persze ma is érvényes, de mint minden történelmi kategória, változik. Nekünk magunknak kell föllelnünk és kiküzdenünk saját korunk tiszta forrását, mely a nemzeti létet nem tagadva, a szélesen értelmezett internacionalizmus Bartókkal rokon gondolkörét hangsúlyozza. Azt hiszem, most az a dolgunk, hogy múltunkat hibáival-erényeivel vállalva, az eredményekből táplálkozva építsük jelenünket és jövőnket. Engedje meg, hogy Adornót idézzem: nála pontosabban nem tudnám összefoglalni ez irányú elveimet: „Csupán olyasmi rendelkezik egyáltalán erővel a hagyománnyal való autentikus szembeforduláshoz, ami a hagyomány nedveivel táplálkozik; minden más azon hatalmak védtelen zsákmánya lesz, melyek közül túlságosan keveset gyűrt le magában. A hagyomány köteléke azonban aligha tekinthető a történelemben egymás után következők egyszerű rokonságának, sokkal inkább földalatti kapcsolat ez.”

F. M.: - Bizonyára tudja, hogy a mai irányzatokat azzal szokták támadni: nálunk nincs az új zenének társadalmi bázisa.

L. I.: - Ez nem igaz. A zene iránti érdeklődés Kodály koncepciójának és kormányzatunk erőfeszítésének köszönhetően feltűnően megnőtt, s ez az új zenére is vonatkozik. A magyar szellemi élet figyelme – s nemcsak az értelmiségieké – kiterjed a zeneszerzés problémáira. E vita léte, lehetősége is ezt bizonyítja; a mai zeneszerzés témájának felvetése néhány éve még valószínűtlen lett volna ekkora nyilvánosság előtt.

F. M.: - A társadalmi légkör tehát kedvez a nagyobb lélegzetű kompozíciók írásának. Mégis, a legutóbbi időkben mintha több kisebb apparátust igénylő mű születnék.



Láng István

L. I.: - Ennek tagadhatatlanul vannak praktikus oldalai. Ám ettől függetlenül úgy látom, hogy a kor nagy kérdéseit feszegető oratorikus és hosszabb szimfonikus művek iránti ösztönző megrendelés megcsappant. Fájdalmasan hiányzik továbbá újabb keletű alkotásainkból az a színpadi drámai műfaj, amely a hatvanas években Eck Imre kezdeményezésére az egyfelvonásos balettben öltött testet, amely érzékenyen reagált akkoriban a világ jelenségeire, és eszközeiben is javarészt választ talált a felvetett kérdésekre. Az Operaház igazgatóságának igénye (szórványos kísérletektől eltekintve) történelmi, múltban játszódó témák felé sodorja a zeneszerzőket. A drámai műfajban ösztönző versenytársa támadt az Operaháznak a tévé alkotóműhelyében, ám ez is óvakodik a jelen problémáitól. Talán nem egyszerűsítem le túlságosan a kérdést, ha úgy fogalmazom: a tévé-operák házi szövegírója Karinthy Frigyes lett.

F. M.: - A jelen gondjait említette. Mit érez a legfontosabbnak ezen a téren?

L.I.: - Az előbb már céloztam rá: a nagyvilág problémáinak, érzelmeinek tükrözésével is kellene törődnünk, Ez a törekvés természetesen differenciáltan, a zene sajátosan elvonatkoztató kifejezőmódján értendő. De ha jól válaszoljuk meg a jelen égető kérdéseit, akkor elképzelhető – remélhető –, hogy talán a jövő és a nagyvilág is magáénak érzi majd mondanivalónkat.

III.
HOLLÓS MÁTÉ
MŰVEK BONTAKOZÓBAN²
III/1



Hollós Máté*

Láng István új kantátája



Láng István*

- *Kantáta Orbán Ottó verssoraira – ez olvasható Láng István új partitúrájának élén. Oly fontos a költő személye, hogy neve a címbe kerül?*

- Nem tartoztam ugyan baráti köréhez, de régóta ismerem Orbán Ottót, aki számomra az egyik legfontosabb mai költő. A nyolcvanas években félórás zenekari dalciklust írtam verseire, amelyet a bemutatón Polgár László énekelt, az ÁHZ-t Eötvös Péter vezényelte. Ottó halála után jelent meg *Az éjnek rémjáró szaka* című kötete, amely néhány, még életében publikált verse mellett a hátrahagyottakat tartalmazza.

Az elmúlásról ír, aminek különös töltetet ad a betegséggel folytatott évtizedes küzdelme; s arról a harcról, amely sokunk életében az elmúlt másfél évtizedben zajlott le. Nem félem a halált, de tudom, több van mögöttem, mint előttem. Az öt tétel közül a szélsőkben és a másodikban csak sorokat zenésítettem meg. Nem mintha azok nem volnának kiváló versek, de például az elsőben e kivágatokkal fokozni tudtam a drámaiságot.

² Muzsika 2005. június, 48. évfolyam, 6. szám, 25. oldal.

*Hollós Máté és Láng István 2., fotóját a Magyar Zeneszerzők Egyesülete honlapjáról vettük át.

A nyitótétel címe: *Dal a mindennapos vereségről*. A második tétel, a *Dal az egymást váltó nemzedékekről*, az egymással való szembenézésről szól: *Fölködlének az egymást váltó nemzedékek, / De én maradok az, aki - / Nevelőim háborús évek*. A ma hatvannál idősebbeknek valóban a háborús évek voltak nevelőik, s ez máig meghatározza gondolkodásmódunkat. Az első tétel személyes tartalmú volt, a második már társadalmi ihletettségű, s ilyen a harmadik is: *Dal a korszak jövőképeéről*. Kulcssorai: *...össze kell fognunk, s megjavul a világ, / És rossz történetünknek jó vége lehet még, / Ha ezután nem feszítjük meg Isten fiát*. Kicsengése pesszimista: *Éjszaka jön, a holdnak nincs hasa, / Sötét van, vak, csillagtalan sötét*. Ezt követi, mintegy folytatásként a *Dal a semmiről*: *Sötét Vak Kilátástalan Sötét Sötét*, mely a közösségi és a személyes érzésvilág határán áll. Végül a *Vejnemöjnen, Kosztolányi* című vers négy sora kivilágosítja a képet. Optimistának mondom, ha e szót eredeti aurájában értjük. *Hadd változtassam a könnyem / Gyémántta a föld porában! / Minden jó percünk talált kincs, / Az élet egésze fénylik mindben...* Az utolsó sorban C-dúrrá bontakozik a zene, mely a mű elején Fiszből indult el. A 19. század óta érvényes terminológiával tehát az ördögtől a világosságig (ha nem is a valláséig) jut el a darab.

- *Milyen apparátust rendelsz ehhez a tartalomhoz? Itt vajon hogyan áll össze Láng mindig rendhagyó zenekara?*

- Ez a negyedik kantátám, valóban mindegyiknek sajátos volt a zenekara. Kétőben vegyeskar énekelt. A *Laudate hominem*ben Testo, Pilinszky-kantátámban (*In memoriam N. N.*) szoprán szólista szerepelt, a *Csillagra törők* balett-kantátában (Ágh István versére) írtam először nagy létszámú férfikarra. Ott tanultam meg, hogy a férfikar nem bírja el a szokásos nagyzenekart, így a kórus megszólalásai mellé csak vonósokat és négy kürtöt állítottam. Az Orbán Ottó-verseket különleges hangzó világba kívántam tenni. Itt csupán férfikar énekel, a zenekar pedig ekképp áll össze: 2 piccolo, 4 oboa, basszusklarinét, 3 trombita, 2 harsona, hárfa, 2 zongora, 1 ütős, aki nem sokféle hangszeren játszik, de mindig a feszültséget fokozza, háromszor 7 hegedű és kétszer 4 cselló. A piccolók, de néha még a basszusklarinét is vijjogó hangot kelt, a rezek megszólaltatása is a drámaiságot festi. Szokásos összetételű szimfonikus zenekarra legutóbb II. szimfóniámat írtam, még a hetvenes években.

- *Milyen szerkesztési és hangulati rendben követik egymást a tételek?*

- Négy tétele szaggatott, drámai. Az első három gyors (*appassionato, con ve-
emenza* majd *concitato*), a negyedik *largo*. Az utolsó *solenne* – a kórus itt
egy szólamban nagyobb dallamívet énekel, az addigi dallamfloszku-
lusokkal szakítva melodikussá válik, s ezt folytatja a rezes barokk technikát idéző öt-
szólamúsága. A vibrafon, a két zongora és a hárfa vezet el végül a C-dúr ki-
csengéshez, amely – ha nem hangzik túl bizarrul – voltaképp tizenkétfokú C-
dúr akkord. Nem a szokásos férfikari kórusfaktúrát alkalmazom. A dráma
odáig vezetett, hogy szótagokra bontom a szöveget, azokból fokozatosan épí-
tem föl a szavakat.

- *Nemcsak balettkantátádat írtad férfikarra eddig...*

- Valóban, a Honvéd Művészegyüttessel egykor szoros kapcsolatot ápoltam,
s annak idején megzenésítettem Tóth Árpád, és Devecseri Gábor kései verseit
- akkor az nehéz volt a kórusnak, így máig bemutatatlan.

- *Érzem, hogy Orbán Ottó versei férfikart sugallnak. Mondhatjuk, hogy az
utolsó tételben az életszeretet szinte áriává alakítja a kórus szólamát? A par-
titúrát lapozgatva először szólónak véltem.*

- Ha ariosót mondasz, egyetértek. Furcsa egyébként, hogy milyen kapcsolatot
fedeztem fel utólag mostani kantátám és az első kettő között. A Laudate ho-
minem zárótétele („Jöjj el, szabadság, te szülj nekem rendet”) ugyancsak C-
dúr felé nyílik ki, s az In memoriam N. N. holokausztkantátát záró „Et resur-
rexit tertia die” kiáltás is rokonságban áll a most komponált mű végkicsengé-
sével.



[Diamond in the Dust of Earth - Cantata based on the lines of Ottó Orbán: I. \(4:39\)](#)

[Diamond in the Dust of Earth - Cantata based on the lines of Ottó Orbán: II. \(1:43\)](#)

[Diamond in the Dust of Earth - Cantata based on the lines of Ottó Orbán: III. \(4:28\)](#)

[Diamond in the Dust of Earth - Cantata based on the lines of Ottó Orbán: IV. \(9:15\)](#)

[Diamond in the Dust of Earth - Cantata based on the lines of Ottó Orbán: V. \(5:55\)](#)

[6th Symphony - for 39 strings \(22:33\)](#)

[Broken off Paragraphs: I. \(1:21\)](#)

Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara és Énekkara, vezényel: Kovács László

© 2009 HUNGAROTON RECORDS LTD.



[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - I. Párbeszéd \(5:49\)](#)

[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - II. Ravensbrücki passió](#)

[\(6:56\)](#)

[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - III. In memoriam N. N.](#)

[\(4:32\)](#)

[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - IV. Négysoros \(2:18\)](#)

[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - V. Szent Istor \(3:59\)](#)

[In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire \(1971\) - VI. Harmadnapon](#)

[\(5:29\)](#)

Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara és Énekkara, Kalmár Magda (ének), Lehotka Gábor (orgona), vezényel: Sándor János

© 1975 HUNGAROTON RECORDS LTD.

A PICCOLÓTÓL A SZIMFÓNIAIG – LÁNG ISTVÁN ÚJ TERMÉSE³

- *Ismét elektroakusztikus művel készültél el, s megint az EAR Együttes biztatására. Közben a korábbi elektroakusztikus kompozíció hangszeres darabbá vedlett át.*

- *Off and on* című darabom élő elektronikus műnek született, majd stúdióban is felvettük, ami tengernyi technikai lehetőséget indukált Horváth Istvánban és bennem. Ekkor panaszolta Maros Éva, hogy van egy hárfadarabja, de a hangmérnök és gépei nélkül nem játszhatja, így határoztam el, hogy szólóhárfá-változatot is készítek belőle. Meghúztam a darabot, még a tisztán hangszeres anyagot is.

- *Vajon Esteledés című új művedet is meghúznod-e majd ekképpen?*

- Azt nem lehet. Hangzásvilágának alapja egy koreai harang (a *dobacsi*), amely egyvonalas *f* hangot ad. Ezt számítógéppel transzponáltuk. A különböző regiszterekben áthelyezett hangokkal azután nem 12 felé osztjuk az oktávot, hanem hol nagyobb, hol meg kisebb léptékben, végül már csak nyolcadhangnyi hangközökre. Az arányok nem egyre csökkenők, ha nem mind differenciáltabbak. Fantasztikus hangszínváltásokra s a legkülönbözőbb irányú és irányváltású glissandókra volt mód. Ezek nem sok, hanem egyetlen hangon törté nő csúszások! A hangokat később akkordokba rendeztem, amelyek szolfézsórán aligha lennének fölismerhetőek, hiszen nem határozhatóak meg a temperált hangrendszerben. A hangok eleinte csapkodóak, majd akkordokba, végül nagyívű dallamokká rendeződnek. A dallamívek során az egyes hangok ki csengése közben már megszólalnak a következők. Az új megszólalás hangközt teremt, ha nem is a tizenkétfokúság jegyében. Az akkordsorból kiválasztottunk kilenc hangzatot, azokat egymás után helyeztük és megfordítottuk. Ezt kisterccel följebb transzponáltuk, így sztereó hatást értünk el. Mindezt még egy idő ráccsal is „megmanipuláltuk”. A hat formaegység közül az ötödikben *largo* trombita-dallam ív kezdődik, mely során prímkanon lép be. Élő előadásnál ez a 2,9 másodperces késleltetés a közönség háta mögül szólal meg. A kanonbelépés hangszínét számítógéppel meg változtattuk. A kompozíció végül a kiinduló pontul szolgáló / hanghoz tér vissza.

³ Muzsika 1997/3. szám

- *Érdekes vázlat fekszik előttünk: Kosztolányi művére, A szegény kisgyermek panaszaira írt pontosabban még írás alatt álló kompozíciód formájának és hangszerelésének „térképe”. A vers címét veszed át?*

- Biztos, hogy nem. Talán szimfóniának fogom nevezni e zenekari darabot. A híres sort („Mint aki a sínek közé esett”) hárfá, csőharang, harangjáték, flexaton, nagydob, fém-, üveg- és bambusz-chime-ok szólaltatják meg. Ezeknek mindegyikéhez más-más szólóhang szer társul: trombita, szaxofon, brácsa, altfuvola, s majd, ha eljutok oda, harsona. Nagy bevezetővel kezdődik a mű, amelyben zongora és tutti szól, azt az imént vázolt Ritornello követi. A Ritornello után egy Sentenza foglal helyet, majd egy zenekari rész, a Riflessione zárja le a formaegységet. A második nagyobb szakaszban két Ritornello fog közre egy Sentenzát, s azután tekint vissza egy Riflessione, mert ott a vers ezt a formát adja ki. Újabb Ritornello, Sentenza, Riflessione és Ritornello után Epilógus zárja majd le a félórásra tervezett kompozíciót, amelyből húsz percnyi áll készen. A zenekari részekben és a Sentenzákban jelentős szolisztikus szerep jut a zongorának. A Ritornellokban szoprán, a Sentenzákban alt énekes szólal meg. A darab közepén váltanak: attól kezdve a Ritornello az alté és a Sentenza a szopráné, míg az utolsó Ritornello már duett. Ez az első olyan kompozícióm, amelyet nem folyamatosan írtam végig, ha nem abbahagytam, mert megtorpantam. A torpanás szülte az *Esteledést*, most pedig újabb inspiráló felkérés áll utamba: Ittész Gergely piccolódarabra jelentett be igényt, azzal csábítván, hogy ha az új mű elkészül, mind a négy fuvolaművemmet eljátssza egy koncerten.

- *Minden darabot ennyire feltérképezel előre?*

- Igen, hogy legyen mitől eltérnem.

- *Mennyire térsz el?*

- Darabja válogatja. Van, mikor kevésbé, van, mikor kő kövön nem marad. A most készülő darabban tartom magam a vázlathoz, a tonális kezdet és finalis rendjéhez is. Az első tételben *d*-ből lesz *c*, a másodikban *cisz*-ből *h*, a harmadikban *e*-ből *d*. A vers követeli ezt a zárt egységet.

- *A vers mindössze tízegynéhány sor.*

- S mindegyik sor tízszótagú.

- *Egy-egy Ritornello illetve Sentenza egy-egy verssornak felel meg?*

- A Ritornello mindig a „Mint aki a sínek közé esett”. A Sentenzákban áll a többi sor. Egyes esetekben a Ritornello hosszabb, mint a Sentenza, hiszen lehet töredettebben szerkeszteni a dallamot, zenésíteni a szöveget.

- *A terjedelmet látva úgy tűnik, igencsak szétteríted a szöveget.*
- Igen. A zenekari közjátékok is ez irányban hatnak. Ez a szöveg – túl a költőiségen és drámaiságon – egészen nagy lélegzetű kompozícióra ösztönzött.
- *A zenekari közjátékok háttérrel festenek?*
- Amikor a zenekar önmagában szól, az szimfonikus. A Sentenzákban is az, de kisebb együttes igénybevételével. A bevezetés, az epilógus és a Riflessionék a hármas fákka a teljes zenekart foglalkoztatják.
- *Azt mondtad, a szöveget Mahler-szimfónia-szerűen alkalmazod. Stilárisan is érvényes a hasonlítás?*
- Nem. A retró, a posztmodern szerényebb mértékben érdekel. A mű hangja inkább 5. szimfóniámat folytatja.
- *Mi az, ami nem „szerényebb mértékben” érdekel?*
- Például a fúvós hangszerek megfúvásmódjainak új lehetőségei, multifóniák, glissandók. A multifónia forradalmasította a fúvós irodalmat, akár a kettősfogás és az akkord megjelenése a hegedűn. S nem igaz, hogy a multifónia csúnyán szól.
- *Tehát az újítás biztos útja érdekel? Nem a dzsungelben való átvágás, hanem az ott lát ható ösvénylehetőségek felismerése?*
- Így van. S ebben az előadóművészek ösztönző szerepe nélkülözhetetlen.



V. Reismann Marian: Láng István
(Magyar Zeneszerzők, EMB, 1975)

III/3

SARKADITÓL JOHN DONNE-IG LÁNG ISTVÁNNAL⁴



Sarkadi Imre



John Donne

- *Újrabontakozásnak is nevezhetnénk, hogy Láng István 36 év múltán ismét A gyáva című operájának megírásához látott. Mennyiben átdolgozás ez, és miért érezted szükségét?*

- 1964 és 67 között az Operaháznak írtam Sarkadi Imre regényéből a kétrészes operát. Kezdetben Mikó Andrással dolgoztam, akinek azonban e darabhoz nem volt kellő affinitása, később Blum Tamás volt segítségemre, de mivel hagytam magam Mikó által tévútra vezetni, a mű az igazgatóságnak sem tetszett, és pécsi bemutatása is megghiúsult. Néhány évvel később a Rádió rendelkezéseire írtam *Arckép belülről* című zenekari kompozíciót, amely *A gyáva* három közjátékán és három monológján alapszik. Azóta is élt bennem a szándék, hogy befejezzem a félbehagyottnak érzett operát. Erre adott alkalmat a millenniumi operapályázat. A szöveg a régi maradt, de egyetlen hangot sem hagytam meg sem az eredeti partitúrából, sem a zenekari változatból. A közel másfél órás terjedelmet 60 percre rövidítettem. A zenekart szimfonikusról 23 tagúra redukáltam, a szereplők számát a három legfőbbre csökkentettem, a cselekményt a szerelmi háromszögre és a megalkuvások problematikájára koncentráltam. A darabnak a pályázat elbírálásában osztályrészül jutott sorsára itt nem térnék ki, csak azt említeném, hogy ismét a Rádió sietett segítségemre: felvételt készítettek a teljes műből. Azzal

⁴Muzsika 2001. szeptember, 44. évfolyam, 9. szám, 36. oldal

avattam rádióváltozattá, hogy az operában a főszereplőnő által elmondott egyetlen prózai mondatot – „Reggel ittam egy erős kávé” – kibővítettem azzá, hogy saját életét meséli prózában. A rádióoperában *Lukin Márta*, *Drucker Péter* és *Szécsi Máté* alakította a három szerepet, *Tihanyi László* vezényelt. A mű, tévéoperáimhoz hasonlóan, ma játszódik Budapesten, és ez sem végződik halállal. Úgy vélem, az események végigszenvedése után a továbbélés az igazi nehézség. Erre hívja föl a figyelmet a művet záró, nyitva maradó zenei gondolat.

- *A rádióopera megjelölés azt is jelenti, hogy ha színpadra kerülne, megint módosítani kellene rajta?*

- Nem hiszem. A próza csupán tagolja a cselekményt.

- *Amikor kiderült, hogy rádióopera lesz A gyávából, nem építettél bele valamilyen specifikus hangzási eszközt? Hiszen ez nem idegen tőled: elektroakusztikus kompozíciókat is alkotsz, sőt nemrég még a hangtáj műfajába is belekóstoltál.*

- Tudatosan nem alkalmaztam ilyesmit, csupán a nő prózai monológjainak akusztikus tere más. Ezzel a művel most így elégedett vagyok, s ha ezt kimondom, az nem gyávaság, hanem annak megállapítása, hogy eljutottam *A gyáva* című operám végső megvalósításához.

- *Mi alkotja a 23 tagú hangszerapparátust?*

- Három fuvola, angolkürt, két klarinét, tenorszaxofon, kontrafagott, két trombita, harsona, két ütőhangszeres előadó, zongora, négy brácsa, négy cselló, bőgő. Ezt eleve elhatároztam. Az esetleges színpadi megvalósítást a Thália Színházba tervezték, ahhoz alakítottam át az együttest egy egészen más tervből. Nem hiszek az utólagos hangszerelésben: ha nincs meg rögtön az apparátus, teljesen félrecsúszhat a kompozíció.

- *A gyáva színes hangszerösszeállításának dramaturgiai szerepe is van?*

- Nagyon is. Például a szobrászművész mellé rendeltem a harsonát. Olyan szélsőséges instrumentum, mint a kontrafagott kadenciákhoz jut, amikor pedig a nő rádöbben a rá váró szegénységre, angolkürt és szaxofon duettje szól - amúgy is szaxofonmániás vagyok...

- *Szólódarabjaid hosszú sorából viszont eleddig hiányzott ez a hangszer. A véletlen hozta, hogy szinte mindenre komponáltál már szólót?*

- A véletlen indította a sorozatot, de később már becsvágyammá vált. Segített, hogy mindig volt olyan művész, aki megkért egy-egy ilyen darab írására. A Sassonantit, amelyet Götz Nándor fog bemutatni a téli Fészek-beli sorozatban, kivételesen a magam kedvére komponáltam.

- *Multifóniát és más modern eszközöket is felvonultatsz a darabban. Annak érdekében, hogy megmutasd, mire képes a hangszer és játékos, törekszel a lehetőségek szinte teljes kimerítésére?*

- Darabja válogatja. Kezdetben - négy évtizede - nem foglalkoztatott még ilyesmi, később mindinkább, főként a fúvósoknál, amelyek játéktechnikailag különösen sokat fejlődtek. A vonósoknál is megváltozik a hangminőség, ha akkordot fogunk egy hanghoz, ugyanez történik a fúvós multifóniák esetében. Ha csak a trükkért alkalmazunk valamit, nem szerencsés, ha azonban zenében gondolkodva jutunk el egy új hangzáshoz, az értelmet nyer.

- *Jövő nyári kasseli bemutatójára már készen áll a Movimento, amelyet Szathmáry Zsigmond orgonaművésznek és hegedűs lányának komponáltál. Most azonban beszéljünk inkább új szoprán kamarakantátádról, amelynek címe: No Man is an Island, Intire of it Selfe.*

- A harang mindig nagyon foglalkoztatott, miként a Hemingway közvetítésével ismertté vált gyönyörű barokk John Donne-költemény is, amelyet most, pályámon először nem magyarul, hanem eredeti nyelven zenésítek meg. A „kiért szól a harang” fordulat már közhellyé fakult, a vers azonban csakugyan értünk szól. A hangszalagon lap- és csőharang-sort, valamint harangjátékot használok. Ezek adják a vers – a Rádió HEAR Stúdiójának új szoftverét is csatasorba állító – elektroakusztikus háttérét, amely elé a szólista mellé fuvola, klarinét, fagott, harsona, cselló kerül. Elektroakusztikusan az a célom, hogy behatoljak a hangba, mert úgy vélem, ennek révén lelhetnék az eddig általam alkalmazottnál újabb hangzásra.

IV.

Fittler Katalin: 8,9 múlt-mozaik – a 89 éves Láng István életművéből

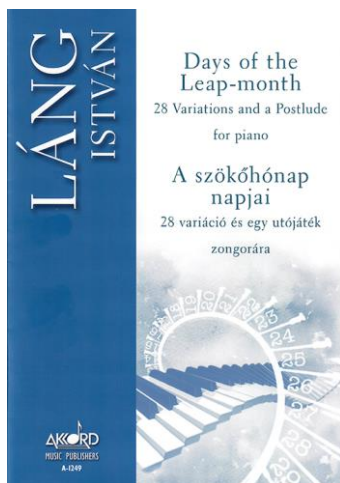
(Parlando 2021/1.)



Fittler Katalin és Láng István (Szegedi Kortárs Zenei Napok, 2018)

V. VÁLOGATÁS

LÁNG ISTVÁN MŰVEI AZ AKKORD ZENEI KIADÓ ÉS AZ UNIVERSAL MUSIC
PUBLISHING EDITIO MUSICA BUDAPEST (UMP EMB) GONDOZÁSÁBAN



A szökőhónap napjai - *Days of the Leap-month* 28 variáció és egy utójáték

LÁNG, István
(*1933)

Un poco incalzando

Piano

1 2 3 4 5

ff mf fff p fff mf > mp fff p f

ben f mp mf f più f mf > p mp f fff non marc. p f

ff sim. p mf fff mp ben f fff f

f

7) // = 2" pause

© Akkord Music Publishers Ltd, 2019
Printed in Hungary
All rights reserved
Photocopying is prohibited!

A - 1249

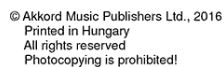
[Az Akkord Zenei Kiadó újdonságai: kortárs kompozíciók – szólóhangszerekre \(Fittler Katalin\) \(2020/6.\)](#)

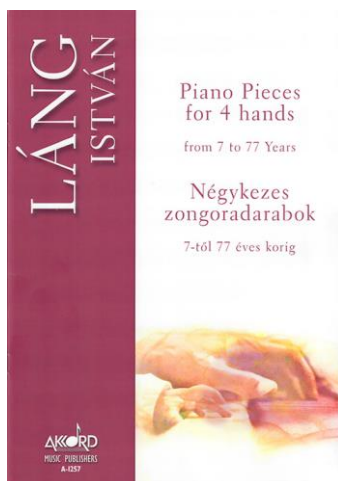
per corno inglese



LÁNG, István
(*1933)

Risolto, ben ritmato $\phi = 2 \frac{1}{2}''$





Három mikroludium *Three Microludes*
négy kézre *for four hands*

LÁNG, István
(*1933)

I

Moderato

Primo

Secondo

p *mp* *mf* *f*

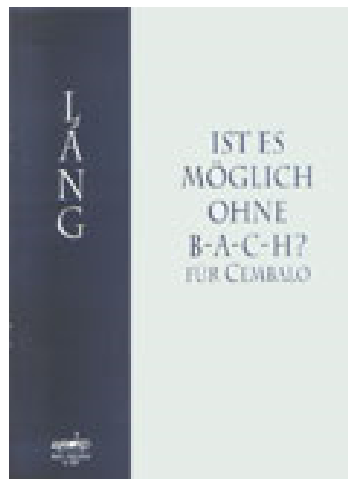
mp *mp* *sempre cresc.* *f*

f *pia f* *f* *mf* *f*

© Akkord Music Publishers Ltd., 2020
Printed in Hungary
All rights reserved
Photocopying is prohibited!

A-1257

Láng István: Négykezes zongoradarabok 7-től 77 éves korig (Akkord Zenei Kiadó, 2020)
(Fittler Katalin) (Parlando 2021/1.)



Ist es möglich ohne B-A-C-H?

Fantasie für Cembalo

LÁNG, István
(*1933)

Con fuoco

ff

staccato

m.d.

stacc.

Akkord Music Publishers, 2004
Printed in Hungary
All rights reserved
Photocopying is prohibited!

A-1087



CSEND - SILENCE

Matuz 70*

LÁNG, István
(*1933)

Lento

Fl. *poco f* *pp* *p* *mp* *mf* *f* *più f*

Vibr. *con motore* *p* *mp* *mf* *f* *più f*

Vivo

frull. *ord.* *frull.* *ord.*

p *sempre cresc.*

sempre ff

allarg. *Tempo I* *frull.* *ord.*

f *f* *f* *f*

sempre f *più f*

Vivo **Poco inquieto**

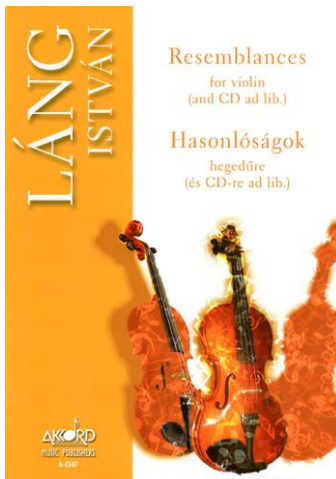
ff *p* *f* *mp* *ff*

Tam-t.

ff *l. v. al niente* *sempre f*

© Akkord Music Publishers Ltd, 2017
Printed in Hungary
All rights reserved
Photocopying is prohibited!

* For the 70th birthday of István Matuz
A - 1241



To Észter Perényi and the EAR Ensemble
RESEMBLANCES
 for violin solo (CD ad lib.)

Perényi Észternek és az EAR Együttesnek
HASONLÓSÁGOK
 szóló hegedűre (ad lib. CD)

LÁNG, István
 (*1933)

Con slancio
f *allarg.* *a tempo*
mf *ff*
Sostenuto *a tempo*
mf *sub. f*
più f *sim.* *mf* *f* *più f*
ff *ben f* *ff* *non rep.*
allarg. *più ff* *fff*
a tempo *rit.* *Giacoso*
f *mf* *mp* *pp* *mf*

© Akkord Music Publishers Ltd., 2018
 Printed in Hungary
 All rights reserved
 Photocopying is prohibited!

A - 1247



Pezzo strepitoso

per contrabbasso

LÁNG, István
(*1933)

Inquieto 5'' $\rightarrow$

sul pont. *ord.* *sul pont.* *muta in ord.*

pp $\leftarrow$ *mp* $\leftarrow$ *p* $\leftarrow$ *mf* *mp* $\leftarrow$ *f* *più f* $\leftarrow$ *p* $\leftarrow$ *ff* *mf* *saltato*

pizz. *arco* *muta in sul pont.* *muta in ord.* *sul pont.* *ord.*

f $\leftarrow$ *più f* $\leftarrow$ *ff* $\leftarrow$ *sfp* $\leftarrow$ *ff*

mp *sub. mf* *f* *f*

pizz. *arco* *tr*

mp $\leftarrow$ *ff* $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *ben f*

Energico (Poco meno mosso)

5'' $\leftarrow$ *ff* $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *ff* $\leftarrow$ *p* $\leftarrow$ *f* *sim.* $\leftarrow$ *p* $\leftarrow$ *f*

mf *sub. f* *sub. mf* *sub. mp* *espr.* *ff*

poco rit. a tempo *espr.*

mp $\leftarrow$ *f* *sim.* $\leftarrow$ *mp* $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *ff* $\leftarrow$ *espr.*

poco rit. Sostenuto

sub. mp $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *sub. mf* $\leftarrow$ *mf* $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *mf* $\leftarrow$ *f*

a tempo

ff $\leftarrow$ *poco f* $\leftarrow$ *sim.* $\leftarrow$ *f* $\leftarrow$ *più f* $\leftarrow$ *cresc.*



SEMPRE
IN TENSIONE
FOR FLUTE, VIOLIN
AND VIOLA

Zoltán Gyöngyössi encouraged to write this composition

Sempre in tensione
Trio per flauto, violino e viola

①

Inquieto (♩. = ca 1")

LÁNG, István
(*1933)

Flauto

Violino

Viola

mp sul Sol *f* *mf* *fp* *mf* *f* *poco f*

mf *mp* *mf* *f* *f* *ben f*

mf *mf* *mp* *6.8* *3*

poco f *mp* *sempre cresc.*

poco *a* *poco*

SASSONANTI

per
saxofono alto in Mi ♭

LÁNG, István
(*1933)

Lento

Comodo, ben ritmato

© Akkord Music Publishers Ltd, 2006
Printed in Hungary
All rights reserved
Photocopying is prohibited!

LÁNG

INTERPOLATIONS
FOR BASSOON SOLO

to Gábor JANOTA

INTERPOLATIONS

for bassoon solo

LÁNG, István
(* 1933)

Largo con passione

f *p* *mp* *mf* *f* *p* *f* *mp*

p non cresc. *poco f* *p* *mf* *f* *pp*

rit. *poco* *a* *poco* //

quater-tone accidentals:

- quater-tone flat
- three quater-tone flat
- quater-tone sharp
- three quater-tone sharp

= fermata breve
 = fermata normale
 = fermata lunga



Motto
H e t a e r a Esmeralda
T. Mann: Doktor Faustus XIX

à Zoltán Gyöngyössi
CANTO

LÁNG, István
(*1933)

Largo

Fl. *f poco vibr.* *pochissimo* *sub pp non cresc. /dim.* *sub mf* *mp*

poco f *poco* *mp* *ff* *f* *p*

wind sounds *ppp* *simile* *f più f*

mp *ff sempre p*

mf *p* *mp* *f*

p *poco f* *più f* *cre - - - scen - - - do* *ff*

wind sounds *ppp* *simile*



 Tutti a tutti per tutti
Respect the copyright

a Ferenc Peiz

7 studi

I
PRELUDIO

LÁNG István
(*1933)

Con slancio

p

sub. *f* sub. *p*

sub. *f* sub. *p*

sub. *f* sub. *p* *ff*

© Copyright 1986 by Editio Musica Budapest
Printed in Hungary

Z. 12 998

**ABOUT 6 MINUTES
FOR BASS CLARINET**

EDITIO MUSICA BUDAPEST
H-1370 Budapest, P.O.B. 302 • Tel.: (361) 236-1100 • Telex: (361) 236-1101
E-mail: emb@emb.hu • Internet: <http://www.emb.hu>
7. 13. 200

ABOUT 6 MINUTES
FOR BASS CLARINET

NB. ♯ = fermata normale, ♮ = fermata breve, ♭ = fermata lunga

tr tr tr tr tr

p senza accenti poco f p f

mp ff f mp

sim. sim. mf sim.

sim. sempre ben f

Ancora più mosso

con tutta la forza e legato

Allegretto giocoso

mp f mf mp

cre - - - scen - - - do

ff mf p pp

sub. mf p f

ord. frull. ff

* = almost the highest pitch



AFFETTI

per violino, clarinetto in si^b,
violoncello e arpa

LÁNG István

Melancolico 1 = 2½

Violino
Clarinetto in si^b
Violoncello
Arpa

p *espr.* *forf.* *mf* *mp* *sub f.* *p* *sub mf*

Do Re Mi Fa So La Si

4 p. *molto in ard.* *sub sf*

ard. *poco rit.*

pp *f* *sub mf* *pp* *mf* *sub mp* *pp* *p* *pp*

① *Un poco più vivo*

sfz *f* *mp* *sf* *6/8*

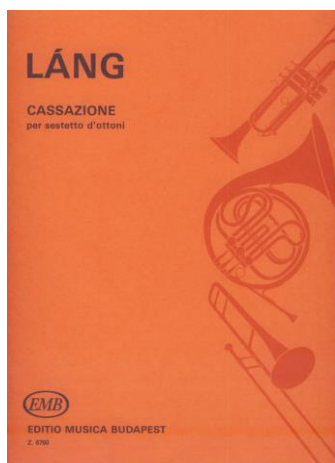
pp *mp* *espr.* *l.v.* *5* *3* *3* *3* *5*

Do Re Mi Fa So La Si

Handwritten musical score for "The Rose Tree". The score is written on three systems of staves. The top staff is for the vocal line, and the bottom two staves are for the piano accompaniment. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, beams, and slurs. Dynamics markings include *mf*, *sf*, *pp*, *p*, *mp*, *f*, *sf*, and *mf*. Articulations like *tr* (trill) and *benf. esp.* (beneficial especially) are present. The score also features a section marked "non Brill." (non brillante) and a section with a 3-5 interval. The bottom of the page has handwritten notes: "Fa#", "Da#", "Mi#", and "Mi# mf".

Handwritten musical score for "Tempo I". The score is written on four staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. It contains a melody starting with a half note G4, followed by a quarter note A4, and then a half note B-flat4. The second staff is in treble clef and contains a melody starting with a half note G4, followed by a quarter note A4, and then a half note B-flat4. The third staff is in bass clef and contains a melody starting with a half note G3, followed by a quarter note A3, and then a half note B-flat3. The fourth staff is in bass clef and contains a melody starting with a half note G3, followed by a quarter note A3, and then a half note B-flat3. The score includes dynamic markings such as *mp*, *pp*, *mf*, and *sempre p*. There are also handwritten annotations like "sempre l.v." and "sempre p". The score is divided into two measures by a double bar line.

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd



Láng István: Cassazione I. movement (1:44)

Láng István: Cassazione II. movement (1:35)

Láng István: Cassazione III. movement (1:31)

Láng István: Cassazione IV. movement (1:29)

Láng István: Cassazione V. movement (1:11)

/Magyar Rézfúvós Együttes (Inhoff Ede, Szűcs Zoltán, Varasdy Frigyes (trombita), Sztán Ti-vadar, Steiner Ferenc (harsona), Szabó László (tuba)
(1996)

CASSAZIONE
I. INTRADA CLASSICA

LÁNG István

Allegro

Tromba I
 Tromba II
 Tromba III
 Trombone I
 Trombone II*
 Tuba

* con cilindro di coatto

© 1973 by Editio Musica, Budapest
Printed in Hungary

Z. 6760

4 Poco tranquillo

2

p *p* *p* *mp* *mp*

rit. Tempo I

3

ben f marc. *ben f marc.* *ben f marc.* *ben f marc.*

ben f espr. *f* *f* *f*

LÁNG
ISTVÁN

ШАГАЛ FLIES AWAY
OVER HIS SLEEPING
ВИТЕБСК

FOR PERCUSSION ENSEMBLE
PLAYING SCORE



EDITIO MUSICA BUDAPEST
1987

To the AMADINDA Percussion Ensemble

ШАГАЛ
FLIES AWAY OVER HIS SLEEPING ВИТЕБСК

LÁNG István
(* 1933)

Molto trascinando

1

Tam-t.

Lastra (profondo)

soffice

2

ppp cantando

ppp < > ppp < > pp > p < pp mp p > pp

* = to shake
** - - - - - = to beat

3

Tam-t.

Lastra

pp

4

Gong

5

mp cantando

6

7

Tam-t.

Lastra

p

pp < > < > mp pp > l.v.

8

9

Gong

10

11

12

13

14

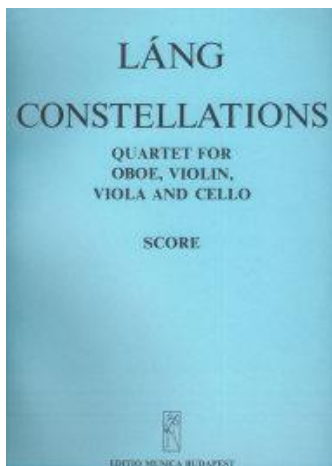
Tam-t.

Lastra

p

pp

pp < p mp



CONSTELLATIONS

LÁNG István

LÁNG ISTVÁN

DRAMMA BREVE

PER FLAUTO SOLO IN SOL



EDITIO MUSICA BUDAPEST
Universal Music Publishing Group Hungary Ltd.
1051 Budapest, P.O. Box 141, 1051 P.O. Box 141, 1051 P.O. Box 141
E-mail: emb@emb.hu, emb@emb.hu, emb@emb.hu

Z. 6404

2. Adagio

DRAMMA BREVE

largo assai e rubato

In sol

LÁNG István
(*1933)

p *mp* *pp* *mp* *mf*

p *f* *mf*

mp *mf* *p*

mp *f* *più f* *mf*

poco f *f*

ben f *p* *mf* *pp*

◡ fermata breve ◡ fermata lunga ◡ rimessa marcò *rit.*

con slancio semplice

mf ben f p

con slancio semplice

mf poco f p mp mf

agitato semplice

mp f mf

agitato molto semplice rit.

mp p mp pp

presto

mf //

mf cre - - - - - scen - - - - - do -

W Permanently 1/4 tone slides down and back during the given time
1/4 hang csúszás le és vissza állandóan, a megadott időtartam alatt

LÁNG
DUO

per flauti dolci in Fa
o per flauti traversi in Do



EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 4532

Pernye Andrásnak

D U O
per flauti
I

LÁNG István
(*1933)

Moderato

The musical score is written for two flutes, labeled I and II. The tempo is marked 'Moderato'. The key signature has one flat (B-flat). The score consists of four systems of music. The first system shows the beginning of the piece with a 'sempre p' (piano) marking. The second and third systems continue the melodic and harmonic development with various dynamic markings like 'f' (forte) and 'p' (piano). The fourth system concludes the piece with a 'pp' (pianissimo) marking and a 'rit.' (ritardando) leading into a final 'a tempo' section.

LÁNG DUO

FOR TRUMPETS IN C



EDITIO MUSICA BUDAPEST
International Music Publishing House in Hungary
© 1973

DUO

I

LÁNG István
(*1933)

Presto ($\text{♩} = ca. \frac{1}{2}$)

2/4

p *f* *trull.* *ord.* *mp* *mp*

p *f* *trull.* *ord.* *mp* *mp*

f *mf cresc.* *pp sempre* *pp sempre cresc.*

cresc. *ben. f* *mp* *ben. f* *mp*

pp *p cresc.* *f* *sub. mp* *pp*

p cresc. *f* *sub. mp* *pp*

LÁNG

FÚVÓSÖTÖS

QUINTETTO PER FIATI



EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 4641

a Magyar Fúvósötösnek

(Lajos Attila, Pongrácz Péter, Kovács Béla, Tarjáni Ferenc, Fülcmile Tibor)

FÚVÓSÖTÖS QUINTETTO PER FIATI

I

La forma obbligata della sonata classica

LÁNG István

Allegro

Flauto

Oboe

Clarinetto (in Sib)

Corno (in Fa)

Fagotto

mp

f

più f

1

First system of a musical score, consisting of five staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like *f* (forte) and *sf* (sforzando).

Second system of the musical score, consisting of five staves. It begins with a double bar line and a circled number 2. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as *sub. mf*, *f*, *p*, *sf*, *mp*, and *p espr.*.

Third system of the musical score, consisting of five staves. The notation includes notes, rests, and dynamic markings such as *mp espr.*, *p espr.*, and *mp*.



to György Pauk

piano reduction
by István Dénes

VIOLIN CONCERTO

I

Molto quieto $\text{♩} = \text{ca } 1 \frac{1}{2}''$

LÁNG István

vi.

pp

pf.

4 4 3 2 4 4 4 4

1 → 2 ← 3

p

mp

arpa

p

poco f

mf

cor.

pp

cor.

mp

© 1980 by Editio Musica, Budapest
Printed in Hungary

Z. 8910



TO THE HUNGARIAN WIND QUINTETT
(Attila Lajos, Péter Pongrácz, Béla Kovács, Ferenc Tarjányi, Tibor Fulemily)

QUINTETTO N° II.

Allegro con brio **I.** LÁNG István

FL. $\frac{2}{4}$ f p

OB. f p

CL. f p

CON. f p

FG. f p

EMIB

1

Sheet music for 'The Rose Tree' in G major, 2/4 time. The score is for a four-part setting (Soprano, Alto, Tenor, Bass) and includes piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The music is divided into four measures. The first measure shows the vocal entries with dynamics *f* and *p*. The second measure features a piano accompaniment entry with *mf*. The third measure continues the vocal parts with *f* and *p* dynamics. The fourth measure shows the piano accompaniment with *mp* and *stacc.* markings. The score includes various musical notations such as treble and bass staves, clefs, notes, rests, and dynamic markings.

to the Bartók Quartet
(Péter Komlós, Sándor Devich, Géza Németh, Károly Borvay)

STRING QUARTET No. 2

LÁNG István

Allegro fuoco e ben ritmico

Violino I.
f risoluto

Violino II.
f risoluto

Viola
f risoluto

Violoncello
f risoluto

pp

pp

pp

NB. Nella cadenza il segno di alternazione è valida solo per la nota davanti alla quale è posta.
Tutti flagolenti suoni reali.
w fermata breve.
m fermata lunga.
s. p. = sul ponticello.
Danza L"

© 1968 by Editio Musica, Budapest
Printed in Hungary

Z. 5747

Musical score for a string quartet, measures 1-12. The score is written for four staves (Violin I, Violin II, Viola, and Cello/Double Bass). It includes various musical notations such as dynamics (*mp*, *mf*, *pp*, *p*, *f*, *dim.*), articulation (accents, staccato), and performance instructions (*arco*, *col legno*, *pizz.*, *f marc.*). The score is divided into four systems, each containing three measures. The first system (measures 1-3) features a melody in the Violin I part with a triplet of eighth notes. The second system (measures 4-6) shows a more complex texture with multiple voices. The third system (measures 7-9) includes a pizzicato section for the Violin I and II parts. The fourth system (measures 10-12) features a section marked *arco flag.* and *col legno*.

Láng

Wind quintet

No.3

Score – Parts



Editio Musica Budapest

Z. 1985

Commissioned by the Society for Commissioning New Music for William Blackwell

WIND QUINTET

No. 3

LÁNG István

Moderato $\text{♩} = 60$

flauto

oboe

clarinetto (in si)

corno (in fa)

fagotto

fl.

ob.

cl.

cor.

fg.

mf sempre cresc.

mf sempre cresc.

mf sempre cresc.

meno p

mf sempre cresc.

© 1976 by Editio Musica, Budapest
Printed in Hungary

Z. 1985

1

3

fl.

ob.

cl.

cor.

fg.

mf sempre cresc.

mf sempre cresc.

mf sempre cresc.

mf sempre cresc.



To Márta Fábrián

IMPROVIZÁCIÓ IMPROVISATION

LÁNG István
(1931-2016)

Furioso
Cimbalom *sempre f e marcato*

sim.

cresc.

Un poco meno mosso, ben ritmato
con sord. *mf sotto voce*





INTERMEZZI

I

LÁNG István

Impetuoso

ff *presto* *m.s.* *m.d.m.s.* *mf*

mp *poco f cresc.* *f*

colla parte *più f* *sub. mp* *f dim.*

presto

mp *sub. ben f* *ff*

Poco sostenuto

più f *sub. p* *ff*

II

Tranquillo, rubato

pp dolce

Ped

mp

p

Più mosso rit.

Un poco agitato

mp

poco f

sub. p

mp cresc.

senza Ped

Ped

acc.

mf

poco f

mf cresc.

poco a poco - - - # tornando - - -

f sub. p dolce e semplice

Ped

Tempo I

più p

pp

mp

pp

mp

pp

Ped

Ped

Ped

2. 6849

Musical score for "The Rose Tree" by Franz Schubert, Op. 149, No. 3. The score is for voice and piano. It features a vocal melody with lyrics in German and English, and a piano accompaniment. The score is divided into two systems. The first system includes the vocal melody and piano accompaniment. The second system includes the vocal melody and piano accompaniment, with the piano part featuring a rhythmic pattern of eighth notes. The score is marked with "p" for piano and "f" for forte. The lyrics are "The Rose Tree" in German and English.



to Ádám Fellegi
CONCATENATION

LÁNG István

Agitato
piano
f espr.
Ped.

Meno mosso, giocoso
p staccatissimo
Ped.

Veloce libero
rep. presto possibile
f
ad lib. Ped. simile

Poco sostenuto (subito) m.s.
crescendo
marcato
Ped.

Tempo I Veloce Tempo II Tempo I

f espr. più *f* *mp* *berff* *ff*

Ped. Ped.

II

Con fuoco

m.d. *m.s.* *m.d.* *m.s.* *ppp*

sempre legato *p* *simile*



To Ferenc Steiner

LIBERO

per trombone solo

LÁNG István

Lento vibr. molto vibr. non vibr. frull. ord.

mf *p* *f* *p* *più f* *mf* *p* *p* *mf* *pp sub. f*

frull. ord. *p* *mf* *mp sub. f* *mp* *f* *ff*

pp *mf* *f* *p* *p* *f* *p* *f*

Un poco più mosso

sempre *ac* *co* *le* *ran*

p *mf* *poco f*

do poco a poco *mf* *mp*

Presto

mf *p grazioso* *molto uguale*

f *ff ben ritmata*



To Péter Pongrácz
LINEA MELODICA
 PER OBOE SOLO

LÁNG István
 (• 1933)

Con slancio e passione

f *ff* *mf* *ff* *mf*

ben f *ff* *mp*

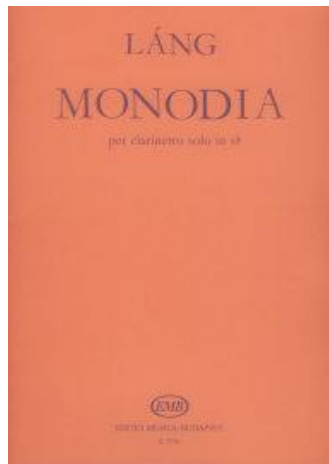
mp *ben f* *p* *frull.* *and.* *f* *p*

f *mf* *f* *ff* *frull.* *and.* *ff* *p* *mf* *ff*

sempre f

ff *sempre f*

stocc. *pp* *mp*



Láng István Monodia per clarinetto solo in Sib (6:25)

(Kovács Bála-klarinét)

a Imre Eck

MONODIA

Lento

Cl. in Sib

LÁNG István

ppp mp pp mf p p sempre

poco a poco cresc.

poco rit. a tempo

poco f p mf pp p

mf p mf f p

mf f

Poco più mosso

rit. p dolce p mf pp

p mf

f più f mp f ff sempre

Flutter. ord. Flutter. ord.

© 1968 by Editio Musica, Budapest
Printed in Hungary

Z. 576

LÁNG
MONOLOGUE
SOL Horn Solo



to Ferenc Tarjányi

MONOLOGUE

(1974)

LÁNG István
(1931-2018)

Molto quieto

Corn
in F#

poco f *ppp* *p* *ppp* *p* *ppp*

rit. *poco* *a* *poco* *ba.*

mf *sempre dim.* *pp* *mf* *ppp*

a tempo

ppp *p* *ppp* *p* *ppp* *p* *ppp* *p* *ppp*

Un poco più mosso

pp *legato* *and. oco*

and. oco *cresc. poco a poco* *and. oco*

Ancora un poco più mosso

mf poco esp.

1. rit. e dim. poco a poco *-II*

poco f

Poco agitato

mf (dim.) *mp (dim.)* *pp* *p* *poco f* *mp* *f* *mf*

chiaro *p* *poco f* *mp* *and.* *chiaro* *mf cresc.* *poco f*

LÁNG huyên

© 1981 by Editor Kluwer, Dordrecht
Printed in Hungary

2. 8008.

LÁNG

ÖT KIS DARAB

hegyelőre, zongorakísérettel

FÜNF KLEINE STÜCKE

für Violine mit Klavierbegleitung

FIVE SMALL PIECES

for violin with piano accompaniment



EDITIO MUSICA BUDAPEST
2. 502

8

5.

Jókeds

Eduard Zuckerkandl Moritz Rosenthal

© 2005 Blackwell Publishing Ltd
Journal of Internal Medicine 258: 103–110

Z. 8549

3. 11. 2004

Z. 12 286

MOBIL 2.

Appassionato

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

⑧

⑨

più f

ben f

mf

mp

p

f

3/4

4/4

2/4

B

① ② ③

Andante cantabile (Op. 91 No. 6)

1 2 3 4 4a

p legato

p legato

p legato

p legato

p

5 6

pp

p

pp

pp

p

pp

pppp

7 8 9

pp

p

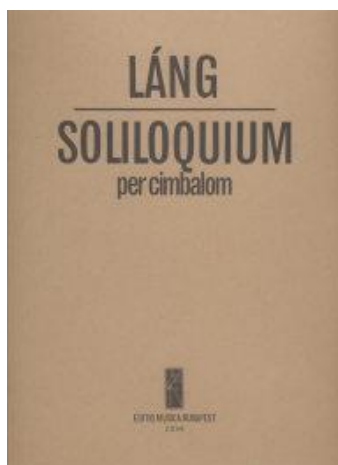
pp

p

pp

ppp

p



a Márta Fábrián

SOLILOQUIUM

LÁNG István
(*1933)

Molto quieto

Cimbalom solo

p *p* *p* *sub. f* *pp* *ppp* *p* *pp*

Poco più vivo **sempre string.**

pp *p* *mp* *f* *ff*

Rit. poco a poco

Molto quieto **sempre string.**

p *mf* *mp* *p* *f*

Vivo

f *sub. p* *legato*

Ancora più mosso

mf *espr.* *ben f*

Poco agitato

mp *ben f* *mf* *ben f* *ff* *sub. p* *grazioso* *f* *mp* *p* *f*

LÁNG

SOLO FOR BASS-FLUTE

EMB
EDITH MUSICA BUDAPEST
1. Fl.

To Gunilla von Bahr

Solo
for bass-flute

LÁNG István
(1933)

Concitato

pp p mp

sub. p stacc. mp p stacc.

frull. ord. mp p pp

p

mp cresc. p pp cresc. p pp p mp

ord. mp stacc. p mp p cresc. mp mf p

LÁNG ISTVÁN
SONATA
PER VIOLONCELLO SOLO

EMB
EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 6178

SONATA

PER VIOLONCELLO SOLO

I

LÁNG István
(*1933)

Andante

mp

p sempre

poco

a

poco

cre

scen

do

f appassionato

6

pizz. arco pizz. arco pizz. rit. - - //

arco

più f

mp

sempre

poco

a

poco

calando

pp

a tempo

p

mp

3

p

3

TÚZ

Nagy László

LÁNG István

Vivo ***p***

Tűz te gyönyörű, do-bo-gó, csil-lag-e-re-jű, tűz te gyönyörű,
Tűz te gyönyörű, do-bo-gó, csil-lag-e-re-jű,

mp
te fűtsd be a mozdonyt hálál-ra, haj - szók, hogy fe-ke-te ma-gá - nya, 3
tűz te gyönyörű, te fűtsd be a mozdonyt hálál-ra, tűz, tűz. 4

mf teher
tűz, 3 fe-ke-te ma-gá - nya ne lé - gyen né - ki te-her, te-her, 2
fe-ke-te magány, tűz, tűz, tűz, ne lé - gyen né - ki te-her, 4
te-her, ***mp*** tűz, 5 tűz, te gyönyörű, 4 ih - let, 3
te-her, ***mp*** tűz, 4 tűz, gyönyörű, 4 ih - let, 4

p
mín-den-ség-gyö-ke-rű, vi-rá - gozz a vér - ző ma-dár - ban, 3
ih - let, vi-rá - gozz a vér - ző ma-dár - ban, 4

LÁNG

TWO PRELUDES FOR A POSTLUDE

chamber music for bassoon,
violin, viola and cello

I: SCORE AND PARTS
II-III: PLAYING SCORE



EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 8650

to Gábor Janota

TWO PRELUDES FOR A POSTLUDE

PRELUDE I

Agitato ♩ = cca. 112

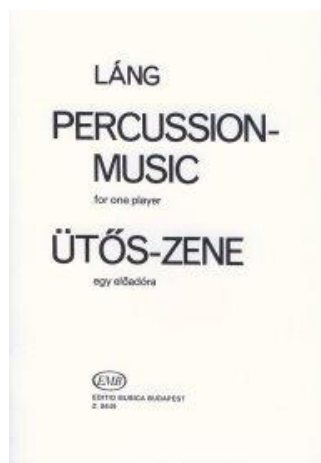
LÁNG István
(*1933)

The musical score is written for four instruments: fg. (bassoon), vl. (violin), via. (viola), and vic. (cello). The tempo is marked 'Agitato' with a note indicating approximately 112 beats per minute. The score features complex rhythmic patterns, including triplets and quintuplets, and dynamic markings such as *pp*, *ppp*, and *p*. A large 'EMB' watermark is visible across the center of the page.

First system of the musical score, measures 1-4. It features four staves: two for the right hand (treble and alto clefs) and two for the left hand (bass and tenor clefs). The music is in 2/4 time with a key signature of two flats. Dynamics include *p* (piano) and *mp* (mezzo-piano). Fingerings of 5 and 7 are indicated. A large, faint watermark "FAB" is visible in the background.

Second system of the musical score, measures 5-8. It continues the four-staff arrangement. Dynamics include *p* and *mp*. Fingerings of 5 and 7 are indicated. A large, faint watermark "FAB" is visible in the background.

Third system of the musical score, measures 9-12. It continues the four-staff arrangement. Dynamics include *p*, *mp*, and *sub mp*. Fingerings of 5 and 7 are indicated. A large, faint watermark "FAB" is visible in the background.



To Ferenc Patai

PERCUSSION-MUSIC
for one player

LÁNG István

Agitato

peti
t-tam
t-toma
g.c.

con tutta la forza

5 7^{te} **Quieto**

p

Tempo I

peti
t-toms
g.c.

con tutta la forza

p

5 7^{te} **Tempo II**

ppp pp

Tempo I

peti
t-tam
t-toma
g.c.

con tutta la forza

5 7^{te} **Tempo II**

sempre pp

Un poco moderato

con le mani

gliss.

p *mp* *sf* *pp*

gliss.

sf *pp*

gliss.

sf *pp* sempre cresc. poco a poco

gliss.

sf *p*

gliss.

mp

gliss.

sf *mf*

gliss.

sf

poco *f*

Un poco rit.

con le dita

f *ff* *sub. p* *pp* *p*

¹⁾ three beats with the right hand at the rim, while the left hand slides from the rim to the centre

²⁾ at the hoop

³⁾ at the rim

⁴⁾ at the centre

⁵⁾ beat with a dome-shaped closed palm near the middle

⁶⁾ knock of the body of the instrument

LÁNG

FLASHES

FOR VIOLIN SOLO

VILLANÁSOK

SZÓLÓHEGEDŐRE



EDITIO MUSICA BUDAPEST
Z. 7124

To György Pauk

FLASHES

VILLANÁSOK

LÁNG István
(*1933)

Molto agitato

f energico

VI.
LÁNG ISTVÁN MŰVEI A HUNGAROTON GONDOZÁSÁBAN
(Válogatás)



Három mondat a Rómeó és Júliából - Vonósokra - I. Rómeó: Napkelte az és napja:

Júlia (2:38)

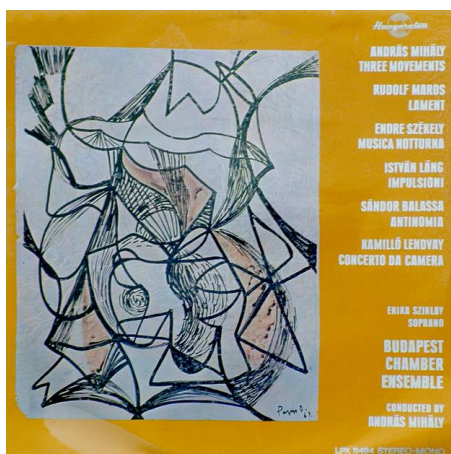
Három mondat a Rómeó és Júliából - Vonósokra - II. Júlia: Ó Rómeó, mért vagy te...

(3:27)

Három mondat a Rómeó és Júliából - Vonósokra - III. Herceg: A gyászoló nap fönt

ki... (8:25)

Liszt Ferenc Kamarazenekar (Művészeti vezető: Sándor Frigyes)
© 1975 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Impulsioni per oboe solo e gruppo di strumenti (11:33)

Budapesti Kamaraegyüttes, vezényel: Mihály András
© 1970 HUNGAROTON RECORDS LTD.

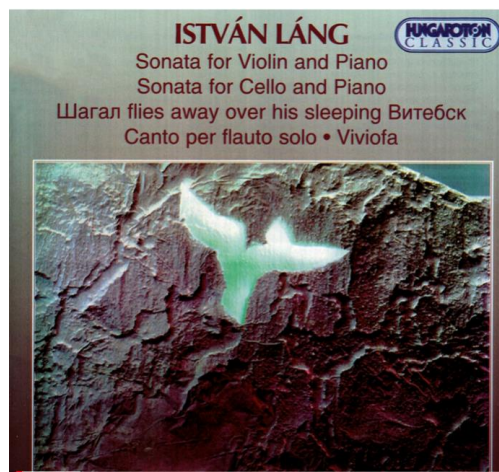


Variációk és Allegro (10:15)

Variációk és Allegro ·

A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara, vezényel: Sándor János

© 1967 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Szonáta csellóra és zongorára / Sonata for Cello and Piano Largo assai (1:59)

Szonáta hegedűre és zongorára / Sonata for Violin and Piano II. Presto (1:36)

Szonáta csellóra és zongorára / Sonata for Cello and Piano Con violenzan (2:15)

Szonáta csellóra és zongorára / Sonata for Cello and Piano Vivo e sempre giocoso

(2:14)

Viviofa - Senza tempo - Appassionato (2:35)

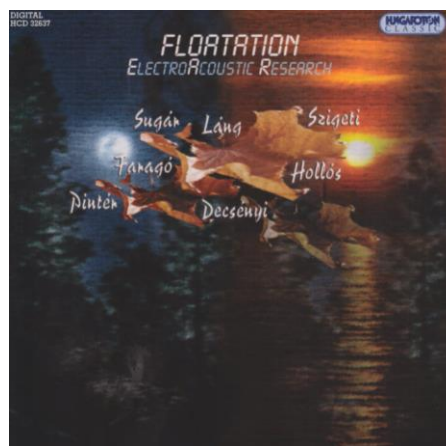
Viviofa - Senza tempo - Largo assai (3:04)

© 1997 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Musica Funebre per orchestra I. Silenzio / II. Epitaffio / III. Double / IV. Inno (in forma di...)(11:07)

© 1971 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Suonitrascolori No. 1 (2005) (8:20)

Lebegés - Floatation (1997) (3:28)

Mother & Father (2003) (1:57)

© 2009 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Improvisation for cimbalom (8:31)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.



István Láng (1933) : Soliloquium (1982) (8:47)

Farkas Rózsa (cimbalom)

© 2006 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Improvisation for Cimbalom (1973) (9:19)

Fábíán Márta (cimbalom)

© 1974 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Tűz (2:42)

Kodály Zoltán nőikar, vezényel: Andor Ilona

© 1975 HUNGAROTON RECORDS LTD.



[Hullámok II. \(6:16\)](#)

[Sonanti No. 3 \(9:18\)](#)

Fábian Márta (cimbalom), Elek Tihamér (fuvola), Sztanovits Béla (gitár)

© 1978 HUNGAROTON RECORDS LTD.



[Duo - for two cimbalom III. \(0:51\)](#)

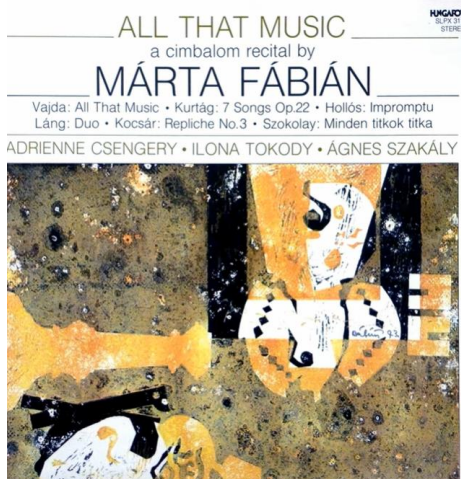
[Duo - for two cimbalom IV. \(0:49\)](#)

[Duo - for two cimbalom V. \(0:27\)](#)

[Duo - for two cimbalom VII. \(1:45\)](#)

Fábian Márta (cimbalom)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Duo - for two cimbaloms II. (0:53)

Duó III. (0:52)

Duó IV. (0:49)

(Szakály Ágnes és Fábán Márta (cimbalom))

© 1989 HUNGAROTON RECORDS LTD.



II. fúvósötös (Lo svago) - I. Allegretto giocoso (2:56)

Fúvósötös - II. Valse. Vivo (2:48)

Fúvósötös - III. Adagio (4:40)

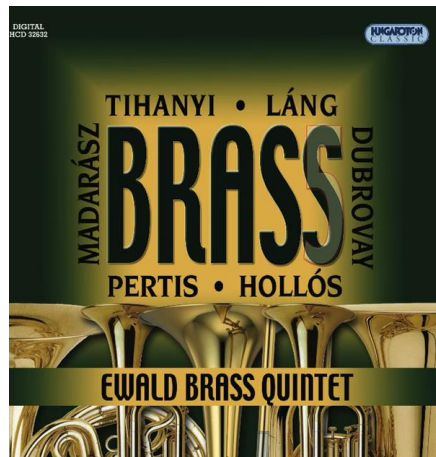
II. fúvósötös (Lo svago) - IV. Sostenuto (3:21)

Quintetto No. II Transfigurazioni Allegro con brio - Mesto - Allegro non troppo -

Vivace -... (10:05)

Magyar Fúvósötös

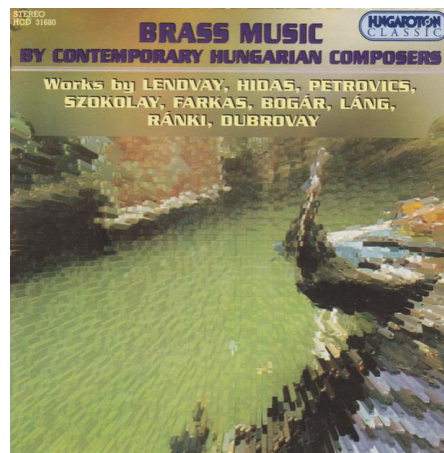
© 1972 HUNGAROTON RECORDS LTD.



[Prelude, 3 Mobils and Postlude: Mobile 3 \(0:53\)](#)

[Prelude, 3 Mobils and Postlude: Postlude \(2:45\)](#)

© 2009 HUNGAROTON RECORDS LTD.



[Cassazione - for Brass Sextet - I. Intrada classica. Allegro \(1:46\)](#)

[Cassazione - for Brass Sextet - II. Capriccio. Libero \(1:37\)](#)

[Cassazione - for Brass Sextet - V. Finale. Vivacissimo \(1:16\)](#)

[Concerto bucolico - Per corno e orchestra Allegro ma non troppo - Adagio - Molto vivace - Largo...\(14:36\)](#)

[Three Movements for Brass Quartet \(1971\) - I. Largo \(1:35\)](#)

[Three Movements for Brass Quartet \(1971\) - II. Variazioni \(7:01\)](#)

Hungarian Brass Ensemble

© 1996 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Chamber Cantata I. Miben hisztek...(4:00)

Sziklay Erika (ének)

© 1971 HUNGAROTON RECORDS LTD.



Constellations - Quartet for Oboe, Violin, Viola and Cello (14:19)

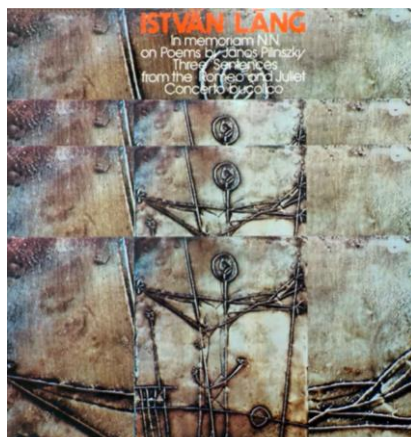
Fias Gábor (hegedű), Devich János (gordonka), Pongrácz Péter (oboa) és Barta Mihály (hegedű)

Rhymes - for Chamber Ensemble (15:28)

Symphony No. 2: II. Largo assai (7:00)

Symphony No. 2: III. Allegro (11:01)

© 1977 HUNGAROTON RECORDS LTD.



In memoriam N. N. - Kantáta Pilinszky János verseire (1971) - III. In memoriam N. N.
(4:32)

Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara és Énekkara, Kalmár Magda (ének), Lehotka Gábor (orgona), vezényel: Sándor János
© 1975 HUNGAROTON RECORDS LTD.

VII.
LÁNG ISTVÁN MŰVEI A YOUTUBE-N

István Láng: Bells of Crater (8:36)

Zénó Láng (ütőhangszerek)

Láng István: Fuvolavonal (15:48)

Matuz István és Matuz Gergely (fuvola)

Láng István: A barbárokra várva (14:38)

Musica Nostra Énekegyüttes, vezényel: Mindszenty Zsuzsánna és Gulyás Nagy György (brácsa)

István Láng: Bekerítve | Surrounded - Anna Molnár, Piroska Molnár, UMZE Ensemble, László Tihanyi (36:03)

Molnár Anna (Olga) Molnár Piroska (Olga néni), UMZE Ensemble, vezényel: Tihanyi László. Rendezte: Hojsza Henrietta
(Budapest Music Center, 30 April 2021)

Láng István: Szerenád (1:45)

Balaton VOX Kórus, karnagy: Koncz Zsuzsanna; VIII. Pünkösdváró Kórusfesztivál, Baja, 2016. május 7.